

**Інститут Східної Європи
Eastern-European Institute**

Віктор Ідзьо

**Село Радруж – культурно-християнський центр
Любачівської землі.**

Історико-фотографічне дослідження

**Львів,
«Видавництво Інституту Східної Європи»,
2020**

**Друкується за рішенням Кафедри українознавства
Інституту Східної Європи, протокол №2, від 6 лютого 2020р.**

Рецензенти:

Артюх В. - кандидат історичних наук, доцент Кафедри українознавства, вчений секретар Вченої Ради Інституту Східної Європи, завідувач відділення “Стародавньої історії України” Інституту Східної Європи, лауреат міжнародної премії імені короля Данила Галицького.

Васильєв О. - доктор економічних наук, професор, академік, завідувач відділення «Економіко-етносоціальних досліджень та просування інвестиційних проектів» Інституту Східної Європи.

Гаркуша В. - доктор юридичних наук, професор Кафедри українознавства Інституту Східної Європи, президент Академії Наук «Трипільська Цивілізація».

Кононенко П. - доктор філологічних наук, професор Кафедри українознавства, Голова Вченої Ради Інституту Східної Європи.

Недюха М. - доктор філософських наук, професор Кафедри українознавства Інституту Східної Європи.

Огірко О. - доктор філософії, професор Кафедри українознавства Інституту Східної Європи.

Партико З. - доктор філологічних наук, професор Кафедри українознавства, завідувач відділення «Філології та журналістики» Інституту Східної Європи.

Пасічник В. - доктор наук з державного управління, професор, завідувач Кафедрою європейської інтеграції Інституту державного управління Національної Академії державного управління при президенті України, професор відділу «Міжнародної громадянської співпраці» Інституту Східної Європи.

Хитрук В. - кандидат філологічних наук, доцент Кафедри українознавства, завідувач відділення «Санскритології», виконуючий обов’язки професора, керівник Карпатського відділення Інституту Східної Європи.

Віктор Ідзьо. Село Радруж – культурно-християнський центр Любачівської землі. Історико-фотографічне дослідження. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 46с.

ISBN 996-70-66-31-20

Наукова праця академіка, віце-президента Академії Наук «Трипільська Цивілізація», академіка Академії Наук Євразії, академіка Академії Наук Вищої Школи України, доктора історичних наук, професора Університету «Львівський Ставропігон», професора Римського університету імені Павла Апостола, професора, завідувача Кафедри українознавства, директора Інституту Східної Європи та головного редактора наукового журналу «Українознавець» Віктора Ідзя «Село Радруж – культурно-християнський центр Любачівської землі. Історико-фотографічне дослідження. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 46с.» вперше засобами сучасного історико-фотографічного дослідження робить фактологічний аналіз джерел співпраці Інституту Східної Європи з українською греко-католицькою громадою села Радруж, що у Польщі та Товариством «Любачівщина» що у Львові за 2000-2020 роки.

В основі даного історико-фотографічного дослідження лежать наукові експедиції, презентації вчених Інституту Східної Європи в селі Радружі та місті Любачеві які активізували науково-освітню та культурно-християнську співпрацю Інституту Східної Європи з українською греко-католицькою громадою села Радружа що у Польщі, Товариством «Любачівщина» що у Львові у 2000-2020 роках.

Це історико-фотографічним напрацювання доповнює наукове дослідження автора «Українське міське політичне, торгово-економічне та культурно-релігійне життя у IX-XIV століттях на прикладі стародавнього українського міста Любачева. Наукове видання. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 24с.».

Історико-фотографічне дослідження «Село Радруж – культурно-християнський центр Любачівської землі. Історико-фотографічне дослідження. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 46с. » розміщене також на сайті Інституту Східної Європи - www.easterneurope.nethouse.ua

ISBN 996-70-66-31-20

© Ідзьо В.С., 2020р.

**Від автора історико-фотографічного дослідження.
Село Радруж - культурно-християнський центр Любачівської землі.**

Одним із найдавніших сіл Українського Надсяння є село Радруж в Любачівській землі, що розташоване над річкою Радружанкою на території сучасної Польщі. Вперше в літописах село Радруж згадується у 1444 році, далі у люстрації під 1565 роком, Радруж згадується як велике село «де живуть за давнім звичаєм і мають свого князя...».

Фрагментарні наукові археологічно-пошукові дослідження українських і польських вчених, а також згадка про «свого князя» в селі Радруж (термінологія Руси-України) у XVI столітті, дають право автору датувати виникнення села в XII-XIV століттях. Власне з цього часу радружанські легенди розповідають про християнську культуру споруду, церкву, очевидно святого Миколая, що функціонувала в селі на чолі з священством візантійського обряду.

Вибіркові дослідження на полях, в околицях стародавньої радружанської церкви та радружських цвинтарів, що розміщені навколо церкви святої Параскеви, в якій є давній іконостас та ікона святого Миколая, проводились автором цього дослідження в 2002-2020 роках. Виявлені на радружанських полях уламки слов'яно-хорватської кераміки (VIII-X ст. н. е.) та давньоукраїнської кераміки XIII-XIV століть дають право стверджувати, що село Радруж був культурно-християнським центром - супутником стародавнього міста Любачева. Вченими Інституту Східної Європи проведені також оглядові дослідження в басейні річки Радружівка, які дають право віднести час активного функціонування села до епохи Велико-Хорватської держави IX-X століть так і Руси-України XII-XIV століть, а отже можна вважати, що село Радруж в Любачівській землі є давнім культурно-християнським центром - супутником міста Любачева.

Аналіз сукупності наявних археологічних та письмових джерел напрацьованих українськими та польськими вченими за XIX-XX століття дає право наголошувати, що Радружанський візантійсько-християнський центр виник і розвивався в ареалі міста Любачева у XII-XIV століттях, оскільки виявлена польськими вченими давня Любачівська церква, про що наголошувалось вище, точно датується IX століттям... В XV-XVI століттях в селі Радруж вже добре розвинена українська християнська організація, про що засвідчує добре збережена до наших днів дерев'яна церква святої великомучениці Параскеви П'ятниці, яка 21 червня 2013 року на 37 - сесії Комітету Світової Спадщини ЮНЕСКО, що проходила у Камбоджі, разом з іншими дерев'яними церквами Карпатського регіону Польщі та України, була включена у список світової спадщини ЮНЕСКО. Слід наголосити церква святої Параскеви в селі Радруж, що була побудована чи перебудована в кінці XVI на початку XVII століття, очевидно на місці старої більш старішої церкви, яка за легендами була спалена татарами. В церкві святої Параскеви в селі Радруж бабинець і особливо неф мають пропорції і конструкції такі ж як і у церкві Святого Духа, що в Потеличі. У церкві також в середині нефа є конструкція наметів з прогонами, стояками та косяками. Церква святої Параскеви в Радружі, яку попередньо вченими датовано 1580 роком, належить до ранньо-галицького чи перемишльського типу. Високий зруб квадратної нави завершеної пірамідальним наметовим верхом з одним заломом, а бокові рамена вкриті двосхилими причіпковими дахами. Церква святої Параскеви в селі Радруж оперта на стовпи з підкосами. Церква святої великомучениці Параскеви П'ятниці тридільна у плані, нава триярусна, інші частини у неї двоярусні... Церква святої Параскеви в селі Радруж оточена галереєю покрита та ошальована гонтами і має прекрасний іконостас, який датується XVI-XVIII століттями. При церкві святої Параскеви XVI-XVIII століттях існувала радружанська школа іконопису. В середині церква святої Параскеви розписана розписами, які датуються XVI-XVIII століттями. Біля церкви святої Параскеви також розміщена церковна дзвіниця, яка датується часом побудови XVI- XVIII століттях при. Дзвіниця каркасна з галереєю, покрита і ошальована гонтами. Дерев'яна дзвіниця була відреставрована в 2000 році. При церкві великомучениці Параскеви П'ятниці є будинок (можливо в ньому була і школа радружанського іконопису), який датується XVI-XVIII століттями, і який очевидно був побудований для потреб місцевого радружанського священника... Слід також наголосити, що в селі Радруж є і друга церква святого Миколая, яка активно функціонувала з XIX століття по 1947 рік, тобто до часу злощасної «Акції Вісла», внаслідок якої всі українці-радружани, що віками проживали на своїй етнічній українській землі, змушені були внаслідок насилля польської влади покинути своє село, що засвідчено нище фото-документами...

Привертає велику увагу і свідоме українське національно-освітнє, національно-громадське та культурно-християнське життя громади села Радруж у XIX-XX століттях, боротьба визначних радружан за незалежність України в XX столітті у лавах Української Галицької Армії, армії Української Народної Республіки та у лавах Української Повстанської Армії (УПА), про що засвідчують пам'ятні написи на могилах на радружанських цвинтарях... Визначним борцем за незалежність України є і уродженець села Радруж, випускник Перемишльської гімназії, сотник Української Повстанської Армії Михайло Петришин на псевдо «Листок», що героїчно загинув на Тернопільщині під час боротьби УПА з комуністичним режимом СРСР 6 травня 1946 року, про засвідчують нище подані фото-документи...

Викладені нище фото-документи зібрані у співпраці Інституту Східної Європи з українською греко-католицькою громадою села Радружа, що у Польщі, Товариством «Любачівщина», що у Львові, засобами сучасного історико-фотографічного дослідження роблять фактологічний аналіз джерел з села Радружа Любачівської землі, більшість яких під таким кутом зору вивчаються вперше. З працею можна познайомитися і на сайті Інституту Східної Європи.

Академік, віце-президент Академії Наук «Трипільська Цивілізація», академік МАНС, академік АНВШ України, доктор історичних наук, професор Римського університету ім. Павла Апостола, завідувач Кафедри українознавства, головний редактор наукового журналу «Українознавець», директора Інституту Східної Європи – **Віктор Ідзьо**

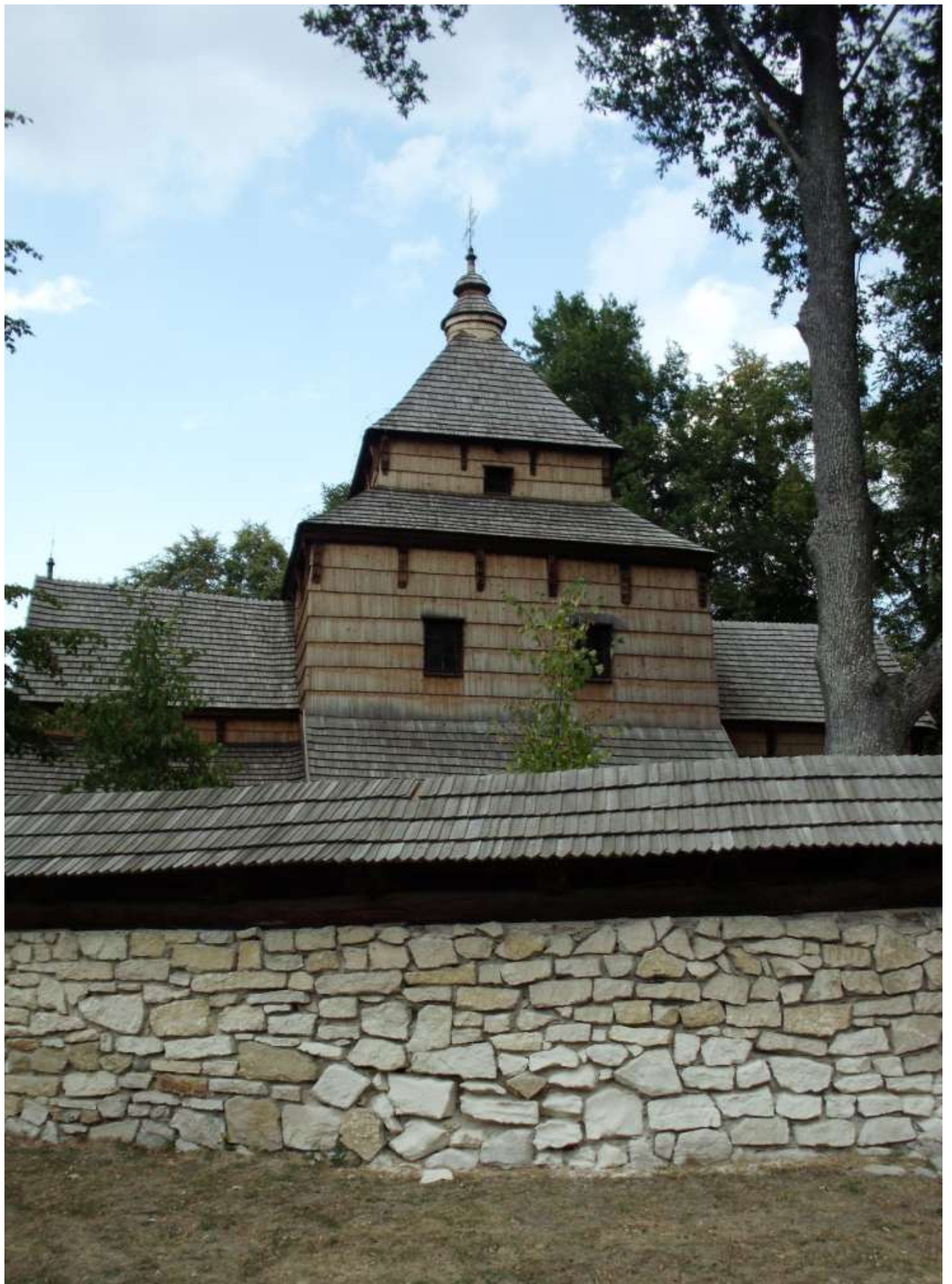

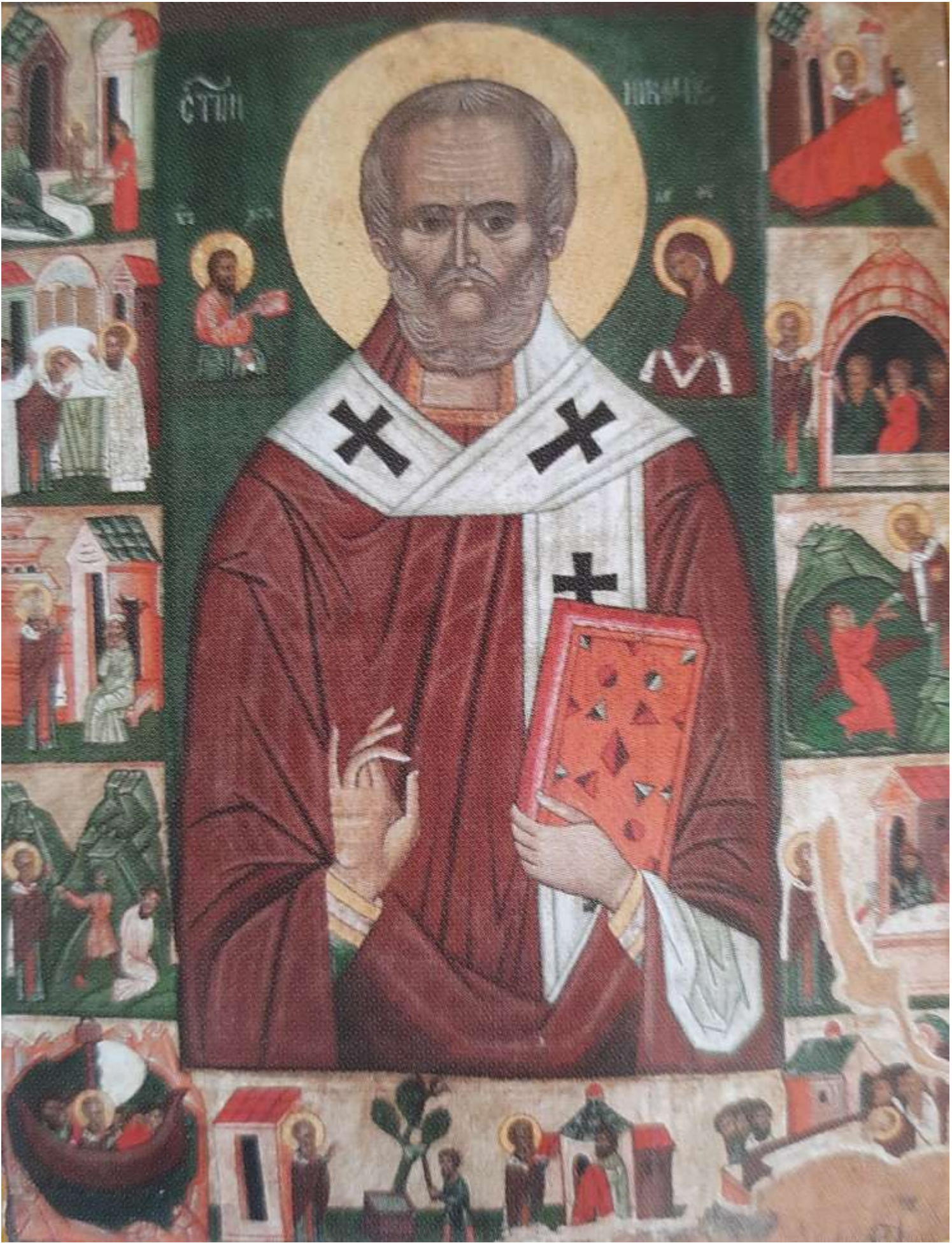

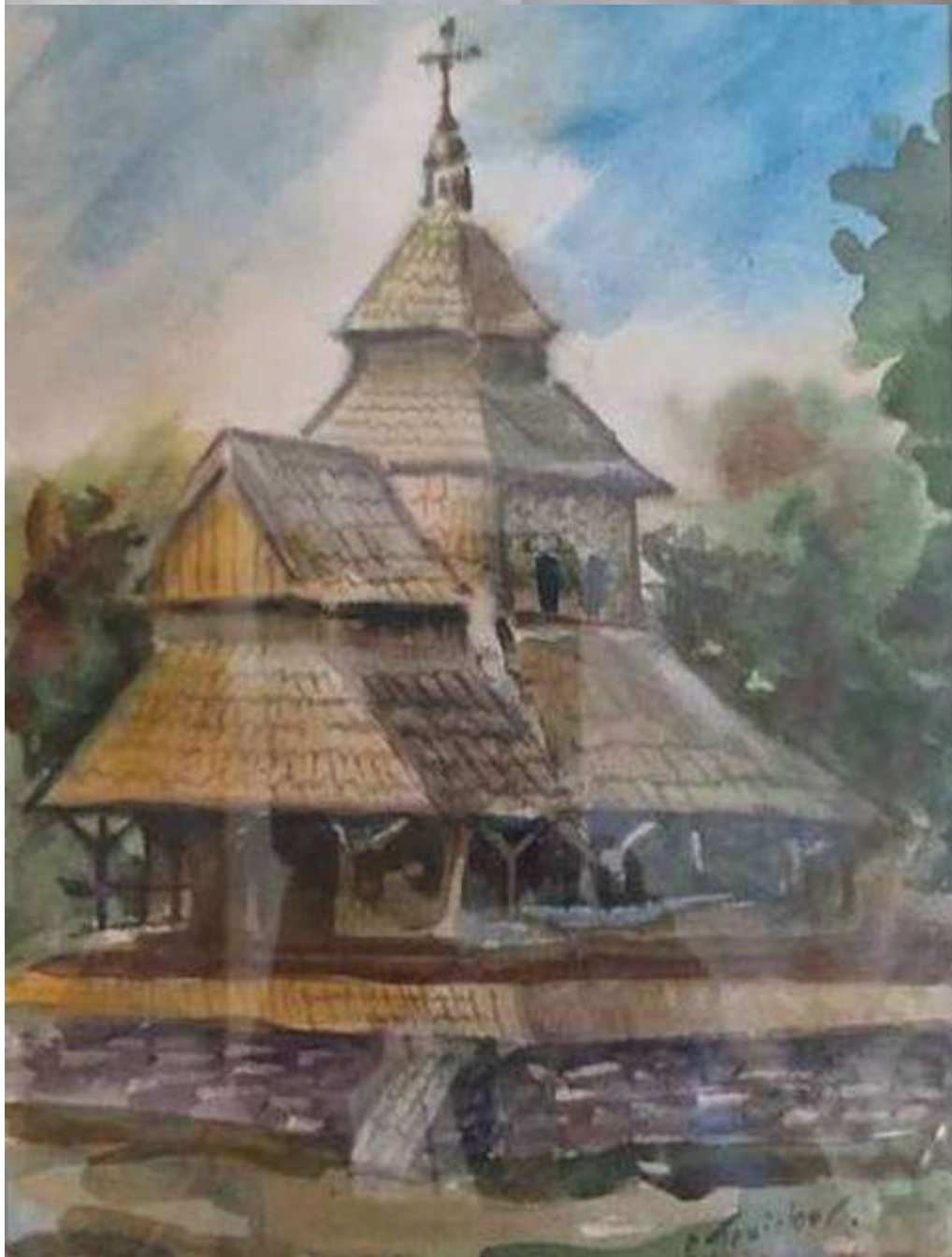

ТУТ СПОЧИВАЮТЬ
ВОЇНИ УКРАЇНСЬКОЇ
ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ
ПОЛЕГЛІ В БОРОТЬБІ
ЗА ВІЛЬНУ УКРАЇНУ
Радруж 1946 р.

ШИРБА ВОЛОДИМИР р.н. 1922

ЧОРНИЙ СТЕПАН р.н. 1923

ГЕДЗ АНДРІЙ р.н. 1923

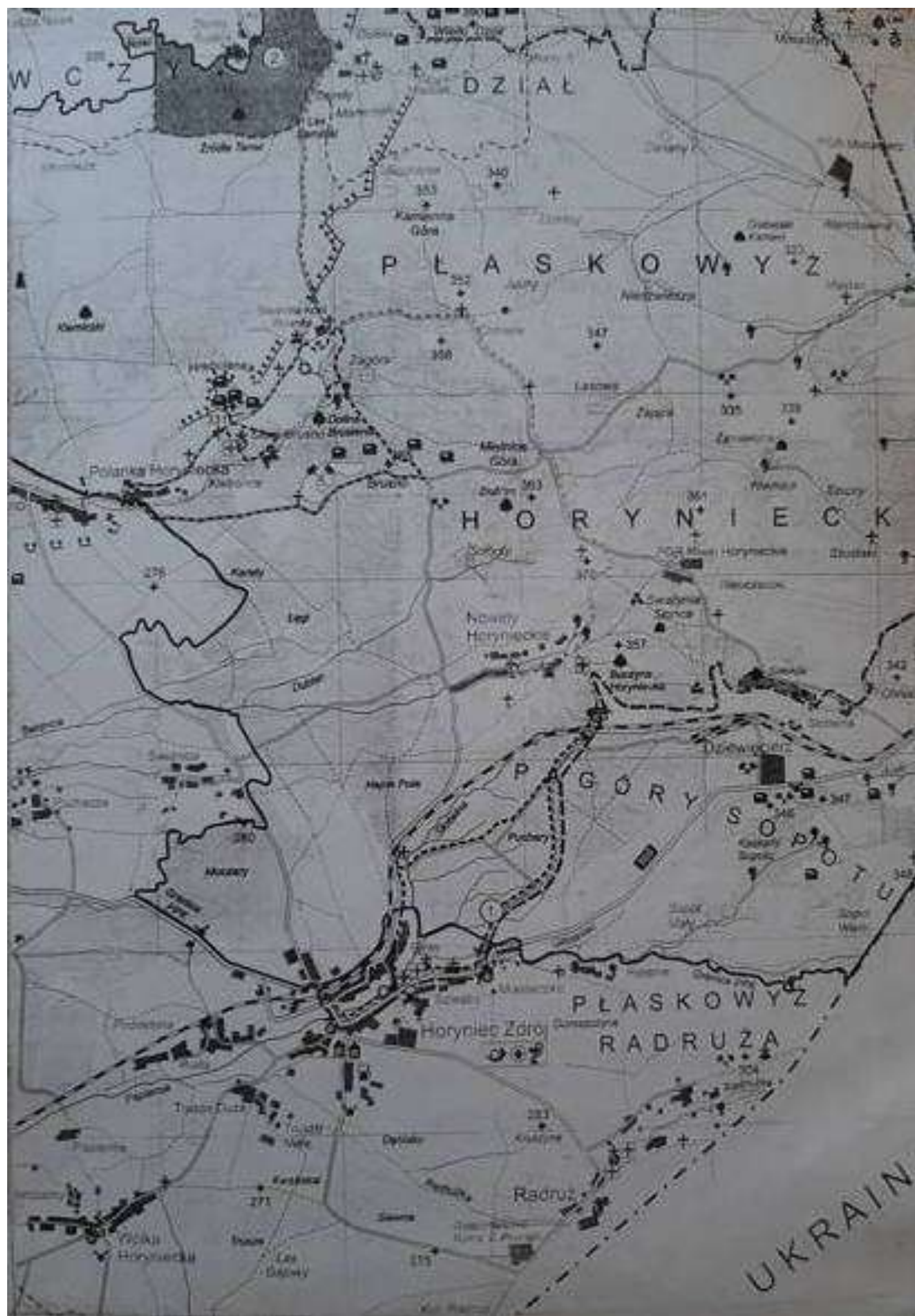
ГАЛАН ЯКІВ р.н. 1922

СМАГА ЙОСИФ р.н. 1924

Вічна їм пам'ять

Список використаних джерел та літератури:

1. Ідзьо Віктор. Перша унія Галицької і Римської церкви в Галичині в 1214-1230 роках. В кн.: Релігійна культура Європи та зародження, становлення і розвиток християнства на території України. – Львів “Ліга - Прес”, 2007.
2. Ідзьо Віктор. Віктор Ідзьо. Галицький король Коломан I та процеси першої політико – релігійної унії в Галичині в першій чверті XIII століття. – Прикарпатський Вісник Наукового Товариства ім. Т.Шевченка “Думка”. – Івано-Франківськ, 2008. – №3.
3. Ідзьо Віктор. Галицький король Коломан I та процеси першої політико-релігійної унії в Галичині в першій чверті XIII століття. – Львів “Сполом”, 2009.
4. Віктор Ідзьо. Стародавній Перемишль (IX-XIIст.): зародження та становлення української християнської релігійної культури на Сяні. – Львів “Сполом”, 2010. - 40с.
5. Віктор Ідзьо. Українська держава в IX - XIII століттях. – Львів “Сполом”, 2010. - Вид. 2. - 416 с.
6. Віктор Ідзьо. Польща-Україна. Нариси з історії та культури IX-XVII століть. – Івано-Франківськ “Сімик”, 2012р. - 88с.
7. Віктор Ідзьо. Етногенез Галичини. – Івано-Франківськ “Сімик”, 2013р. - 472с.
8. Віктор Ідзьо. Господарсько-економічне та культурно-релігійне становлення Галичини в III-XIII століттях. – Івано-Франківськ “Сімик”, 2013р. - 404с.
9. Віктор Ідзьо. Будівничі Галицької держави. – Івано-Франківськ “Сімик”, 2013р. - 204с.
10. Віктор Ідзьо. Галицьке Королівство 1215-1240рр. Наукове видання. – Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 88с.
11. Віктор Ідзьо. Русь-Україна в IX-XIV століттях. Наукове видання. – Львів, 2017р. - 860с.
12. Віктор Ідзьо. Українська держава в IX-XIV століттях. – Івано-Франківськ “Сімик”, 2017р. - Вид. 3. - 800с.
13. Ідзьо Віктор. Стародавній Любачів: історія, релігійна культура. Вісник Любачівщини. – Львів, 2014. - №21.
14. Ідзьо Віктор. Українське міське політичне, торгово-економічне та культурно-релігійне життя у IX-XIV століттях на прикладі стародавнього українського міста Любачева. Наукове видання. – Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 24с.».
15. Кардашук Миколи. «Від Скіфії до АТО». – Івано-Франківськ «СІМІК», 2018р. - С.306. - С.310-315.
16. Стежками предків. Любачівський повіт. Путівник. Видавничий Дім «Укрпол». – Львів, 2019. - С.92-95.

Наукове видання

Віктор Ідзьо

**Інститут Східної Європи
у співпраці з українською греко-католицькою
громадою міста Любачева що у Польщі.
Історико-фотографічне дослідження**

Подано до друку 14.04.20 р. Підписано до друку 15.04.20р.
Формат видання 60/ 84 1/16. Папір офсетний. Умовн.друк.арк.10,25
Зам.56. Тираж 300 екз.

«Видавництво Інституту Східної Європи»

Адреса видавництва:

Україна, 79008, м. Львів, вул. Тесленка д.2,
тел: (097) 496-22-40, факс:(0322)97-10-38.

E-mail:ukrainoznavezz@ukr.net

www.easterneurope.nethouse.ua

**Інститут Східної Європи
Eastern-European Institute**

Віктор Ідзьо

**Село Радруж – культурно-християнський центр
Любачівської землі.**

Історико-фотографічне дослідження

**Львів,
«Видавництво Інституту Східної Європи»,
2020**

